

Σειρά Εργαστηρίων «Αποκαλύπτοντας το αόρατο»

Crowdsourcing για έρευνες

Crowdsourcing: Συμβουλές για τον/την εκπαιδευτή/τρια

- **Ορισμός**

- Το **crowdsourcing** είναι η διαδικασία της απόκτησης πληροφοριών ή δεδομένων για μια εργασία ή ένα πρότζεκτ χρησιμοποιώντας έναν μεγάλο αριθμό ανθρώπων, είτε αμειβόμενων είτε μη αμειβόμενων, συνήθως μέσω του διαδικτύου (πηγή: <https://www.lexico.com/definition/crowdsourcing>).
- Το crowdsourcing χρησιμοποιείται όλο και περισσότερο από δημοσιογράφους και ακτιβιστές στο πλαίσιο ερευνών, συλλογής πληροφοριών, για τη βελτίωση της λογοδοσίας αλλά και την τεκμηρίωση παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Βασικά σημεία και συμβουλές

- Παρακάτω θα βρείτε μια λίστα με βασικά σημεία και συμβουλές που πρέπει να ληφθούν υπόψη από ακτιβιστές και οργανώσεις που κάνουν crowdsourcing.

1. Καθορίστε το σκοπό

- Για παράδειγμα: Θέλετε να αφηγηθείτε μια ιστορία, να ευαισθητοποιήσετε το κοινό για ένα θέμα, να συλλέξετε δεδομένα για να βοηθήσετε άλλους ακτιβιστές ή οργανώσεις στη δουλειά τους, να συνεργαστείτε με πολίτες για κάποιο πρότζεκτ ή εκδήλωση ή να διεξάγετε μια έρευνα;
- Ο σκοπός είναι αυτός που θα καθορίσει τα υπόλοιπα στοιχεία του crowdsourcing.

2. Δεοντολογία και ασφάλεια

- Πριν ξεκινήσετε το crowdsourcing, θα μπορούσατε να εξετάσετε πτυχές όπως:
  - την ακρίβεια των πληροφοριών που θα συλλέξετε,
  - την ιδιωτικότητα και την ασφάλεια των ανθρώπων που θα συνεισφέρουν,
  - την ιδιοκτησία / κυριότητα των δεδομένων που συλλέγονται,
  - την προσβασιμότητα της προσπάθειάς σας.
- Ανάλογα με τη θεματική σας, κάποιες από αυτές τις πτυχές θα μπορούσαν να έχουν νομικές επιπλοκές, οπότε ίσως θα χρειαστεί να ζητήσετε νομική συμβουλή πριν ξεκινήσετε το crowdsourcing.

3. Καθορισμός του κοινού, της μορφής και της διάρκειας

• Α) Ποιοι είναι οι άνθρωποι που θα συνεισφέρουν;

- Το να ζητάτε συγκεκριμένες πληροφορίες από έμπειρους ακτιβιστές είναι τελείως διαφορετικό από το να προσπαθείτε να συνεργαστείτε με καθημερινούς χρήστες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.
- Μπορείτε επίσης να εξετάσετε δημογραφικά χαρακτηριστικά όπως η ηλικία, το φύλο ή η τοποθεσία των ανθρώπων που συνεισφέρουν.

- Εξετάστε αν χρειάζεστε δεδομένα από διαφορετικά υποσύνολα του πληθυσμού για να αποτυπώσετε την πλήρη εικόνα.

B) Τι θα κάνετε με τα συλλεχθέντα δεδομένα;

- Για παράδειγμα, θέλετε να μοιραστείτε τα ακατέργαστα δεδομένα ή να γράψετε και να δημοσιεύσετε μια έκθεση με βάση τα ευρήματά σας;

- Είναι πολύ σημαντικό να δημοσιοποιηθούν αμέσως τα ευρήματα;

- Αυτό μπορεί να καθορίσει τη μορφή των δεδομένων που θέλετε να συλλέξετε.

• Γ) Πόσο χρόνο χρειάζεστε;

- Η διάρκεια μιας προσπάθειας crowdsourcing εξαρτάται από το αν θέλετε να την πραγματοποιήσετε με βάση ένα συγκεκριμένο γεγονός ή μια διαδικασία.

4. Ορίζοντας την καλύτερη μέθοδο

- Σε μια ανοικτή πρόσκληση, το κοινό καλείται να επικοινωνήσει με τους διοργανωτές δίνοντας πληροφορίες μέσω διαφόρων καναλιών (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, τηλέφωνο, SMS, online έρευνες κ.λπ.) για να συνεισφέρει με σχόλια, ψήφους, συμβουλές, φωτογραφίες ή όποιο άλλο υλικό. Αυτή η μορφή ακολουθεί συνήθως τη μορφή ανοικτής συλλογής δεδομένων.

- Σε μια ειδική πρόσκληση, οι διοργανωτές απευθύνονται σε συγκεκριμένες ομάδες με ένα συγκεκριμένο αίτημα για πληροφορίες. Οι πληροφορίες παρέχονται συνήθως σε προκαθορισμένη μορφή και καταγράφονται σε βάση δεδομένων με δυνατότητα αναζήτησης.

- Μερικές φορές απαιτείται ένας συνδυασμός διαφορετικών μεθόδων, ιδίως σε μεγάλα συνεργατικά πρότζεκτ ή όταν τα στοιχεία πρέπει να διασταυρωθούν σε πολλαπλές ροές δεδομένων.

5. Αποτελεσματική εμπλοκή του κοινού - στόχου

- Η επιτυχής εμπλοκή των μελών της κοινότητας που θέλετε να συνεισφέρουν με δεδομένα είναι το ήμισυ της επιτυχίας της προσπάθειάς σας για crowdsourcing. Είναι πολύ πιο πιθανό να συνεισφέρουν και να βοηθήσουν εάν αισθάνονται ότι υπάρχει κίνητρο και ότι έχουν να δώσουν σχετικές πληροφορίες.

- Όταν σχεδιάζετε τη διαδικασία διάδρασης με την κοινότητα, λάβετε υπόψη τις κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες κάτω από τις οποίες δραστηριοποιείστε, συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων που μπορεί να αντιμετωπίζουν οι συνεργάτες σας.

- Σκεφτείτε πώς μπορείτε να κάνετε τα μέλη της κοινότητας να ενδιαφερθούν και να ενθουσιαστούν με τη συμμετοχή στην προσπάθειά σας για crowdsourcing.

- Κάποιες φορές, αυτό μπορεί να σημαίνει ότι θα πρέπει να προηγηθούν εκστρατείες ευαισθητοποίησης και οικοδόμησης εμπιστοσύνης.

6. Ορίζοντας τα κατάλληλα εργαλεία

Είναι πολύ εύκολο να ενθουσιαστείτε με τη χρήση ενός συγκεκριμένου εργαλείου για το crowdsourcing.

Ωστόσο είναι σημαντικό να επιλέξετε το σωστό εργαλείο που θα εξυπηρετήσει τους στόχους και τις ανάγκες της προσπάθειάς σας, ώστε να μην σχεδιάσετε το crowdsourcing με βάση το εργαλείο

που θα διαλέξετε.

Πριν επιλέξετε, σκεφτείτε:

A) Το τεχνικό περιβάλλον (υψηλή ή χαμηλή τεχνολογία), συμπεριλαμβανομένων των τεχνολογικών συνηθειών του κοινού-στόχου.

B) Τις ανάγκες ασφάλειας και προστασίας της ιδιωτικής ζωής των συνεργατών σας.

Γ) Το κόστος, το χρόνο και τις τεχνικές δεξιότητες που απαιτούνται για τη δημιουργία συγκεκριμένων εργαλείων.

7. Διαδικασία επαλήθευσης δεδομένων

Η επαλήθευση των δεδομένων είναι εξαιρετικά σημαντική.

Ανάλογα με τον τύπο και τη μορφή των δεδομένων που σκοπεύετε να συλλέξετε, σκεφτείτε προσεκτικά τι βαθμό επαλήθευσης μπορεί να χρειαστείτε και κατά πόσο έχετε τη δυνατότητα να το κάνετε.

A) Πριν επιλέξετε διαδικασία επαλήθευσης, αποφασίστε τον βαθμό επαλήθευσης που θεωρείτε «αρκετό» για να δημοσιεύσετε τα δεδομένα.

B) Μερικές φορές τα δεδομένα δεν μπορούν να επαληθευτούν, αλλά μπορούν να «ελεγχθούν». Δηλαδή, ενώ μπορεί να είναι δύσκολο να εξακριβωθούν, αν δεν μπορείτε να τα αντικρούσετε, ίσως αξίζει να χρησιμοποιηθούν.

Γ) Εάν δεν μπορείτε να επαληθεύσετε τα δεδομένα, αλλά εξακολουθείτε να θέλετε να τα δημοσιοποιήσετε (δηλ. τα έχετε ελέγξει), παρέχετε μια σαφή δήλωση αποποίησης ευθυνών που χαρακτηρίζει τα δεδομένα σας ως «μη επαληθευμένα».

8. Ανάλυση δεδομένων και παρουσίαση των στοιχείων

Σκεφτείτε πώς θα αναλύσετε και θα παρουσιάσετε τα ευρήματά σας.

Είναι σημαντικό τα δεδομένα να παρουσιάζονται με ειλικρινή και έντιμο τρόπο:

A) Κατά τη δημοσίευση των ευρημάτων, περιγράψτε τόσο τις μεθόδους συλλογής δεδομένων όσο και τον τρόπο με τον οποίο καταλήξατε στα συμπεράσματά σας.

B) Στον ιστότοπό σας και σε οποιοδήποτε άλλο υλικό, να αναφέρετε με σαφήνεια εάν και σε ποιο βαθμό μπορέσατε να επαληθεύσετε τα δεδομένα.

Γ) Μην ξεχνάτε να αναφέρετε όλους τους συντελεστές.

Δ) Τα ευρήματα πρέπει να παρουσιάζονται με τρόπο ενδιαφέροντα και ελκυστικό. Ένας τρόπος για να το κάνετε αυτό, είναι να αφηγηθείτε μια «ιστορία» που να αφορά τα δεδομένα σας.

Προτεινόμενες πηγές για περαιτέρω ανάγνωση κατά την προετοιμασία του εργαστηρίου.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: οι πηγές αυτές μπορούν να δοθούν και στους συμμετέχοντες/ουσες στο τέλος του εργαστηρίου.

Οδηγοί:

"[Guide to Crowdsourcing](#)", των Mimi Onuoha, Jeanne Pinder και Jan Schaffer, 20 Νοεμβρίου 2015, The Tow Center for Digital Journalism (ο οδηγός αρχειοθετήθηκε με το Wayback Machine [εδώ](#).)

[Listening Post Collective](#), ένα έργο της Internews που προσφέρει πηγές, εργαλεία, υποστήριξη και έναν κοινό χώρο μάθησης για δημοσιογράφους, για αρχισυντάκτες/τριες αιθουσών σύνταξης και κοινότητες που θέλουν να βελτιώσουν τη διάχυση των πληροφοριών και τοπικών ειδήσεων μέσω της εμπλοκής της κοινότητας. Παρέχει επίσης ένα [εγχειρίδιο](#)/οδηγό με συγκεκριμένα βήματα και συμβουλές για το πώς να συνδεθούν με τις κοινότητες (αρχειοθετήθηκε με το Wayback Machine [εδώ](#).)

Άρθρα:

"[Crowdsourcing in investigative journalism](#)", του Nils Mulvad, 4 Απριλίου 2011, Παγκόσμιο Δίκτυο Ερευνητικής Δημοσιογραφίας (GIJN).

"[How Muckrakers Use Crowdsourcing: Case Studies from ProPublica to The Guardian](#)", του Toby McIntosh, 27 Νοεμβρίου 2017, GIJN.

"[5 Ways to Crowdsourcing Easily, Legally & with Quality](#)", του Jeremy Caplan, 9 Μαΐου 2010, Poynter.org.

"[Should You Crowdsourcing Your Next Project? Check Out ProPublica's Checklist](#)", του Jess Ramirez, 25 Ιουνίου 2019, GIJN.

Υποθέσεις και πρότζεκτ που πραγματοποιήθηκαν με crowdsourcing:

"[A Reporter Crowdsourced ER Bills, and Now Doctors Are Listening](#)", της Christine Schmidt, 2 Σεπτεμβρίου 2019, για το GIJN.

"[Backstory: How the ABC's biggest crowdsourced investigation exposed failings in aged care](#)", Jo Puccini, Flip Prior και Fanou Filali για το ABC Investigations, 27 Απριλίου 2018/25 Σεπτεμβρίου 2018, για το ABC News Australia.

"[Bribery in India: A website for whistleblowers](#)", Mukti Jain Champion, 6 Ιουνίου 2011, για το BBC.

"[CrowdNewsroom: Using Communities to Assemble Non-Public Data Sets](#)", του Joseph Lichterman, 13 Μαΐου, 2019, για το GIJN.

"[How Crisis Mapping Saved Lives in Haiti](#)", του Patrick Meier, 2 Ιουλίου 2012, για το National Geographic.

"[Mapping Handwashing Stations in Indonesia to prevent the spread of COVID](#)", της Cecilia Hinga, 9 Απριλίου 2021, για το Ushahidi.

"[Mapping the Powerful: Poderopedia Takes Know-How Across Borders](#)", του Miguel Paz, 16 Μαΐου 2014, για το GIJN.

"[Monitoring and Verifying During the Ukrainian Parliamentary Election](#)", Anahi Ayala Iacucci, *Verification Handbook 1: A Definitive Guide To Verifying Digital Content For Emergency Coverage*: <https://verificationhandbook.com/>, για το European Journalism Centre.

"[Shadow of a Doubt: Crowdsourcing Time Verification of the MH17 Missile Launch Photo](#)", του Aric Toler, 7 Αυγούστου, 2015, για το Bellingcat.

"[STRIKE TRACKER: Decode how US-led bombing destroyed Raqqa](#)", Συρία, Απρίλιος 2019, από τη Διεθνή Αμνηστία.

[“Using a Mobile Phone Survey to Investigate South Sudan’s Conflict”](#), της Carolyn Thompson, 11 Μαΐου 2020, για το GIJN (και στα [γαλλικά](#)).

[“Wem gehört Hamburg?”](#) («Σε ποιον ανήκει το Αμβούργο;»), 23 Νοεμβρίου 2018, από το CORRECTIV (διαθέσιμο στα γερμανικά) - ένα πρότζεκτ με crowdsourcing για το real estate στο Αμβούργο της Γερμανίας (το πρότζεκτ επεκτάθηκε και σε άλλες πόλεις).

Πλατφόρμες και εργαλεία για να κάνετε crowdsourcing:

[CrowdNewsroom](#) - πλατφόρμα crowdsourcing για αίθουσες σύνταξης που αναπτύχθηκε από το γερμανικό μέσο ερευνητικής δημοσιογραφίας CORRECTIV.

[Fixmystreet.org](#) - η πλατφόρμα ανοικτού κώδικα FixMyStreet επιτρέπει την εύκολη δημιουργία ενός ιστότοπου που βοηθά τους πολίτες να αναφέρουν φθορές στους δρόμους, όπως λακκούβες και χαλασμένα φώτα. Οι αναφορές αποστέλλονται στη συνέχεια στις Αρχές για επιδιόρθωση.

[FrontlineSMS](#) - οικονομικό λογισμικό που χρησιμοποιείται από διάφορους οργανισμούς για τη διανομή και τη συλλογή πληροφοριών μέσω γραπτών μηνυμάτων.

[Poderopedia](#) (περιεχόμενο στα ισπανικά) - μια συνεργατική δημοσιογραφική πλατφόρμα δεδομένων που βοηθά στην κατανόηση των σχέσεων μεταξύ ανθρώπων, εταιρειών και οργανισμών σε ολόκληρη τη Λατινική Αμερική. Στην πλατφόρμα συμμετέχουν επίσης πολίτες που επιθυμούν να συνεισφέρουν με πληροφορίες.

[Securedrop.org](#) - ένα σύστημα ανοικτού κώδικα για την υποβολή καταγγελιών που μπορούν να εγκαταστήσουν μέσα ενημέρωσης και ΜΚΟ για να δέχονται με ασφάλεια έγγραφα από ανώνυμες πηγές.

[Ushahidi.com](#) - μια εφαρμογή λογισμικού ανοικτού κώδικα και μια μη κερδοσκοπική εταιρεία τεχνολογίας με προσωπικό σε εννέα χώρες. Αποστολή της είναι να βοηθήσει ευάλωτες ομάδες να αποκτήσουν φωνή, όπως και να βοηθήσουν τους οργανισμούς που τις εκπροσωπούν να ανταποκριθούν καλύτερα.

Οργανισμοί που εργάζονται με crowdsourcing:

[Διεθνής Αμνηστία](#) - μια διεθνής μη κυβερνητική οργάνωση ανθρωπίνων δικαιωμάτων με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο, η οποία διαχειρίζεται την πλατφόρμα [“Amnesty Decoders”](#) που χρησιμοποιείται από ένα παγκόσμιο δίκτυο ψηφιακών εθελοντών που βοηθούν στην έρευνα και την αποκάλυψη των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

[Bellingcat](#) - ένας οργανισμός που επικεντρώνεται σε διαδικτυακές έρευνες πολιτών, ο οποίος συχνά χρησιμοποιεί το crowdsourcing στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για τη συλλογή πληροφοριών, την τεκμηρίωση και την επαλήθευση γεγονότων στο πλαίσιο των ρεπορτάζ και των εκθέσεών του.

[CORRECTIV](#) - ένα μέσο ερευνητικής δημοσιογραφίας στη Γερμανία.

[ProPublica](#) - μια ανεξάρτητη αμερικανική μη κερδοσκοπική αίθουσα σύνταξης ειδήσεων ερευνητικής δημοσιογραφίας.

[The Guardian](#) - βρετανικό μέσο ενημέρωσης που ανήκει στον όμιλο Guardian Media Group.